

Č. 8648.

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní. — Řízení správní: * § 6 zák. čl. XX: 1901 neplatí o podávání opravných prostředků, uvedených v § 239 zák. č. 221/24.

(Nález ze dne 31. května 1930 č. 12.211/28.)

V ě c: Firma C. A. Sch., továrna na kovové výrobky v M., proti župnímu úřadu v Lipt. Sv. Mikuláši o včasnost opravného prostředku.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Stěžující si firma podala proti platebním výměrům okr. nemoc. pojišťovny v Kežmarku, jimiž jí bylo předepsáno za její zaměstnance pojistné nemocenské, invalidní a starobní na období od července 1926 do března 1927, stížnost u okr. úřadu v Kežmarku, jenž ji výměrem z 18. listopadu 1927 odmítl jako opožděnou. — — —

Nař. rozhodnutím nebylo vyhověno odvolání stěžující si firmy a potvrzen výměr úřadu první stolice.

O stížnosti uvažil nss. toto:

Zákon o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří z 9. října 1924 č. 221 Sb. stanoví v § 239 odst. 1, že o opravných prostředcích proti výměrům nositelů pojištění (§ 189) náleží rozhodovati politickým úřadům, pokud rozhodování není přikázáno soudům.

V daném případě jde o plat. výměry pojišťovny o pojistném, tedy o výměry, jež nemohou býti naříkány žalobou (arg. §§ 196 a 220), vztahuje se tedy na ně kompetenční předpis § 239.

Na sporu je otázka, zdali stížnost do takovýchto výměrů pojišťovny je vázána lhůtou, a to lhůtou patnáctidenní, jak bylo straně sděleno v právním poučení k těmto výměrům připojeném.

Zákon č. 221/24 ani v cit. § 239 ani na jiném místě nestanoví preklusivní lhůty k podání stížnosti do výměrů pojišťovny na politický úřad I. stolice. Žal. úřad je názoru, že lhůtu tu stanoví § 6 zák. čl. XX:1901. Názoru tomu nelze přisvědčiti.

I když zák. čl. XX:1901 dle svého nadpisu jedná »o zjednodušení správního řízení«, vychází z celé konstrukce zákona toho, zejména z doslovu §§ 2, 3, 5, 7—10, a z §§ 31 až 35 části páté o provedení zák., že zákonodárce měl při tom na mysli jen řízení před vrchnostmi čili úřady správními ve vlastním slova smyslu, totiž úřady státními a orgány samosprávy teritoriální, a že tudíž oněch předpisů použití jest jen tehdy, když jde nejen o správní věc, nýbrž o správní věc před takovouto vrchností, před takovýmto úřadem správním. Mezi tyto úřady správní nelze čítati nemocenské pojišťovny.

Nemoc. pojišťovny podle zák. č. 221/24 — podobně jako nemoc. pokladny zák. č. 33 ř. z. z r. 1888 a zák. čl. XIX:1907 — nejsou ani státními úřady ani teritoriálními svazy práva veřejného, nýbrž zájmovými sdruženími pojištěných a jejich službodárců, jež pod záštitou a kontrolou státní obstarávají úkoly spadající v obor veř. správy (arg. §§ 2, 23, 31 a násl., 59, 64 a j.).

Že zákonodárce v zák. čl. XX:1901 neměl na mysli upravit řízení před veřejnoprávními svazy zájmovými, zejména před nositeli nuceného pojištění, to dal nepochybným způsobem na jevo tím, že v zák. čl. XIX:1907 jednajícím o úrazovém a nemocenském pojištění zaměstnanců, upravil veškeré fáse řízení, zejména i řízení opravné zvláště a samostatně (srov. na př. §§ 156, 158 a 181), což by zajisté byl opomenul, kdyby šlo o správní úřady, jejichž řízení již byl upravil zák. článkem XX:1901.

Nelze-li tedy nemoc. pojišťovny čítati mezi správní úřady, které měl na mysli zák. čl. XX:1901, nelze ovšem vztahovati na řízení, spadající do jejich oboru, předpisy tohoto zák. článku a tudíž ani § 6, stanovící 15tídenční lhůtu k opravným prostředkům v řízení správním.

Jak uvedeno, § 239 z. č. 221/24 neváže podání opravného prostředku proti výměrům pojišťoven na žádnou preklusivní lhůtu. Zda opomenutí to je zamýšlené, nelze vyčísti ani ze zákona ani z jeho materiálií. Jisto však je, že nedostatek stanovení takovéto odvolací lhůty v § 239 nepřekáží použití zákona. Připomenouti jest tu dřívější zákon o pojištění dělníků pro případ nemoci č. 33 ř. z., z r. 1888, jenž rovněž neměl preklusivní lhůty pro nařikání výměrů pokladen a v kterémžto nedostatku nebyla ani v praxi ani v judikatuře nikdy spatřována meze zákona, kterou by bylo třeba snad vyplniti analogií. Lze-li však zákona použití tak, jak jest, není přípustno jej suplovati předpisy jiných norem, není tu proto ani místa pro analogické použití cit. § 6 zák. čl. XX:1901.

Nemá-li však zák. č. 221/24 sám ustanovení o lhůtě k podání opravných prostředků proti výměrům pojišťoven, nelze-li ani ustanovení § 6 zák. čl. XX:1901 o 15tídenční lhůtě odvolací na daný případ použití, a neobsahuje-li zákon ani zmocnění, aby pojišťovna sama s právním účinkem lhůtu tu stanovila, pak nelze shledati zákonným výrok úřadu, že stížnost, podaná stěžující si stranou po uplynutí 15 dnů od doručení plat. výměru pojišťovny, je opožděná.

Vývody stížnosti, jimiž hledí dovoditi, že opravný prostředek do výměrů pojišťovny lze podávati kdykoli i po uplynutí 6tíměsíční lhůty uvedené v § 189 odst. 3 zák. č. 221/24, a že s tohoto hlediska nutno pohlížeti i na § 175 župním úřadem dovolaný, mívá se cíle, poněvadž žal. úřad se nedovolává cit. § 175 a neřešil otázku, zda lze si stěžovati i po uplynutí zmíněných šesti měsíců. Nemohl proto nss, jenž je povolán jediné k tomu, aby přezkoumal zákonitost nař. rozhodnutí, k vývodům těmto přihlídnouti.

Č. 8649.

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní: * Neletilý syn, který se v živnosti svého otce učí jeho řemeslu, nepodléhá sociálnímu pojištění dle § 2 odst. 1 zák. č. 221/24, není-li prokázáno, že byla o tom uzavřena smlouva.

(Nález ze dne 21. května 1930 č. 12.858/28.)